

Jussi Uusivuori

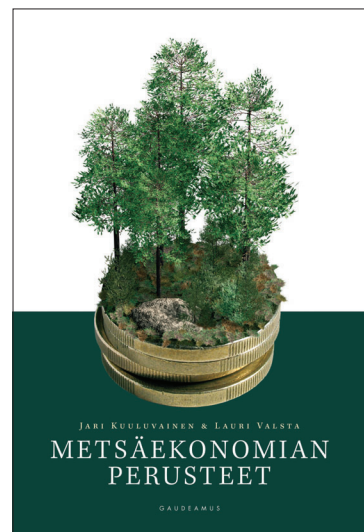
Metsäekonomia sai suomenkielisen oppikirjan

Jari Kuuluvaisen ja Lauri Valstan oppikirja ”Metsäekonomin perusteet” edustaa Suomessa harvinaista, ellei uniikkia oppimateriaalia alallaan. Aikaisemmin Suomessa ilmestyneet oppikirjat, jotka ovat jotenkin liittyneet metsäekonomiaan, eivät ole täysin vertailukelpoisia tämän kirjan kanssa. Yleisellä tasolla tuntuu siltä, että painokopioiksi päätyvät oppikirjat täydentävät sähköisessä muodossa liikkuvaa oppimateriaalia liiankin harvoin nykyään. Tämä on sääli siinä mielessä, että oikeissa kirjoissa on parhaimmillaan pitkälle mietittyä kokonaisvaltaisuutta, kun taas suuri osa sähköisesti saataville laitetusta oppimateriaalista on usein aika sirpaleista.

Metsäekonomin perusteet edustaa pitkälle mietittyä kokonaisuutta. Vaikuttavaa kokonaisuuden kannalta tässä kirjassa on havaita metsäekonomin oppialan moninaisuus. Kokeneeseenkin tutkijaan tekee vaikutuksen tulla muistutetuksi siitä, miten erilaisia kysymyksiä näinkin erikoistunut oppiala joutuu kohtaamaan. Materiaali koostuu välillä aiheista, joiden parissa välttämättä ollaan ’syvällä metsässä’ kuten esim. lannoituksen optimaalisuutta pohdittaessa, välillä taas suurten filosofistenkin kysymysten, kuten yhteiskunnallisten ja ylisukupolvisten oikeudenmukaisuuskysymysten parissa, kun esitellään hyvinvoinnin taloustieteen aihepiirejä.

Moninaisuus tekee metsäekonomiasta tietenkin mielenkiintoisen oppialan, mutta yhdistettynä monien välttämättömien teemojen, kuten dynaamisten ongelmien tai kuluttujateorian kysymysten ei-triviaalisuuteen, myös vaativan oppialan. Tämä materiaalin vaativuus on kuitenkin tässä kirjassa hallittu taiten: perusasioiden ymmärtämiseksi vält-

Kuuluvainen, J. & Valsta, L. 2009. **Metsäekonomin perusteet**. Gaudeamus. 332 s. ISBN 978-952-49-5055-8.

tämättömät teoreettiset perusteet esitetään selkeästi ja yhdistetään havainnollisella tavalla empiriseen ympäristöön. Toivottavasti kirja voi tällä tavalla toimia metsäekonomin opiskelijoille ylykkeenä lisäopintoihin taloustieteen suunnalla, ja päinvastoin: taloustieteen opiskelijat voivat huomata, miten moninaisen ja tärkeän taloustieteen sovelluskentän metsäasiat tarjoavat.

Metsäekonomin perusteet inspiroi myös pohtimaan kysymystä, mitä metsäekonomia tieteenalana

on ja mitä sen piiriin kuuluu. Esipuheen aloitusvirkkeessä kirjoittajat linjaavat sen selkeästi: Metsäekonomia on Suomelle tärkeä luonnonvara- ja ympäristötaloustieteen osa-alue. Toisaalta voitaisiin ajatella, että mikäli metsäekonomian piiriin katsotaan kuuluvaksi myös metsiin pohjaavien tuotannonalojen markkinoihin liittyvä, lähinnä toimialan taloustieteen (Industrial Organization) perinteeseen kytkeytyvä analyysi, silloin juuri tämän osa-alueen myötä metsäekonomia sisältää tutkimuskohteita, jotka eivät perinteisesti kuulu ympäristöekonomiaan. Tässä laajennetussa mielessä metsäekonomia ei siten olisi 'vain' ympäristö/luonnonvarataloustieteen osa-alue, vaikka se toki jää osaksi taloustieteitä.

Ehkä kirjan linjauksesta johtuen metsäteollisuustuotteiden markkinoihin – tai laajemmin määriteltynä metsiin pohjaavien tuotannonalojen lopputuote- ja palvelumarkkinoihin – liittyvä globaali analyysi ja siihen liittyvän tutkimuksen esittely saa jossain määrin vähäisen huomion kirjassa. Tosin on myöskin totta, että tämän osa-alueen perusteellisempi mukaanotto olisi tietenkin lisännyt kirjan sisällön jo nyt kunnioitettavaa runsautta.

Kirjan alussa metsäkysymykset esitetään osana laaja-alaisempaa hyvinvointiteoriaa, jossa teemoina ovat resurssien jaon tehokkuuden käsite, julkishyödykkeet ja ulkoisvaikutukset. Tässä osassa taloustieteen perusasioihin liittyviä kysymyksiä tarkastellaan tuoreesti ja selventävällä tavalla. Tämä yleisempi taustaosa antaa hyvän selkänöjan jäljempänä seuraavien spesifisimpien kysymysten tarkasteluun. Yleisemmän osan jälkeen mennään syvemmin metsäekonomian perinteisiin dynaamisiin ongelmiin, kuten kiertoaikaoptimointiin ja harvennushakkuiden problematiikkaan. Metsätalouden kannattavuuden ja metsänarvon määrittämissä kysymys-

ten jälkeen edetään puun kysynnän ja tarjonnan kautta puumarkkinoiden analyysiin. Ehkäpä yllä peräämäni laajemman katsauksen metsiä hyödyntävien toimialojen lopputuote- ja palvelumarkkinoihin olisi voinut sovittaa johonkin kustannus- ja voittofunktion esittelyä seuraava metsätalouden julkinen sääätely ja politiikka -osa kirjan lopussa sulkee taitavasti ympyrän, joka alkaa kirjan alussa ylisukupolvisesta tasavaruudesta ja metsäresurssien kohdentamisesta.

Loppupuolen politiikkaosa on erityisen antoisaa ja hyödyllistä luettavaa. Siinä perustellaan hyvin se, miksi ja millaisissa olosuhteissa yhteiskunnan ohjaus on tarpeen toisaalta aineettomien tai markkinattomien hyötyjen ja toisaalta puuntuotannon näkökulmasta. Poliittikkatarkastelu heijastaa koko kirjan kattavuutta ja harkittua yksityiskohtaisuutta. Eräs mielenkiintoinen kohta julkisen sääätelyn esittelyn yhteydessä on hyvinvointikriteerinä tunnetun Kaldor-Hicksin kompensatioperiaatteen selkeä ja konstailematon tulkinta.

■ Prof. Jussi Uusivuori, Metsäntutkimuslaitos, Vantaan toimintayksikkö. Sähköposti jussi.uusivuori@metla.fi